

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

2 Φεβρουαρίου 2026

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Αρ. Φύλλου 348

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

1	Έγκριση του Περιφερειακού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΠΠΑ) Ιόνιων Νήσων στο Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης (ΕΠΑ) της προγραμματικής περιόδου 2026-2030.	3397
2	Έγκριση του Περιφερειακού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΠΠΑ) Κεντρικής Μακεδονίας στο Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης (ΕΠΑ) της προγραμματικής περιόδου 2026-2030.	3402

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Αριθμ. 10261 ΕΞ 2026

(1)

Έγκριση του Περιφερειακού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΠΠΑ) Ιόνιων Νήσων στο Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης (ΕΠΑ) της προγραμματικής περιόδου 2026-2030.

Ο ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις:

α. Του ν. 5264/2025 «Νέο Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης, μεταφορά Οργανισμού Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων στην Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων και λοιπές διατάξεις» (Α' 239), και ιδίως της παρ. 9 του άρθρου 6, σε συνδυασμό με το άρθρο 47 αυτού.

β. του άρθρου 123 του ν. 4635/2019 «Επενδύω στην Ελλάδα και άλλες διατάξεις» (Α' 167 και διορθ. σφαλμ. Α' 171 και Α' 189), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με το άρθρο 45 του ν. 5240/2025 (Α' 184),

γ. της παρ. 1 του άρθρου 13 του ν. 4622/2019 «Επιτελικό Κράτος: οργάνωση, λειτουργία και διαφάνεια της Κυβέρνησης, των κυβερνητικών οργάνων και της κεντρικής δημόσιας διοίκησης» (Α' 133),

δ. του άρθρου 23 του ν. 4270/2014 «Αρχές δημοσιονομικής διαχείρισης και εποπτείας (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2011/85/ΕΕ) - δημόσιο λογιστικό και άλλες διατάξεις» (Α' 143),

ε. του άρθρου 90 του Κώδικα νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα κυβερνητικά όργανα (π.δ. 63/2005, Α' 98), το οποίο διατηρήθηκε σε ισχύ με την περ. 22 του άρθρου 119 του ν. 4622/2019,

στ. του π.δ. 5/2022 «Οργανισμός του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων» (Α' 15) και ιδίως των άρθρων 70 έως 73 αυτού,

ζ. του π.δ. 77/2023 «Σύσταση Υπουργείου και μετονομασία Υπουργείων - Σύσταση, κατάργηση και μετονομασία Γενικών και Ειδικών Γραμματειών - Μεταφορά αρμοδιοτήτων, υπηρεσιακών μονάδων, θέσεων προσωπικού και εποπτευομένων φορέων» (Α' 130) και ιδίως του άρθρου 3 αυτού,

η. του π.δ. 79/2023 «Διορισμός Υπουργών, Αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών» (Α' 131),

θ. του π.δ. 82/2023 «Μετονομασία Υπουργείου - Σύσταση και μετονομασία Γενικών Γραμματειών - Μεταφορά αρμοδιοτήτων, υπηρεσιακών μονάδων και θέσεων προσωπικού - Τροποποίηση και συμπλήρωση του π. δ. 77/2023 (Α' 130) - Μεταβατικές διατάξεις» (Α' 139) και ιδίως της παρ. 1 του άρθρου 1 αυτού,

ι. του π.δ. 50/2024 «Σύσταση Γενικών Γραμματειών, κατάργηση Γενικής Γραμματείας και Ειδικών Γραμματειών» (Α' 129) και ιδίως της παρ. 1 του άρθρου 1 αυτού.

2. Την υπό στοιχεία Υ21/22.12.2025 απόφαση του Πρωθυπουργού «Ανάθεση Αρμοδιοτήτων στον Αναπληρωτή Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, Νικόλαο Παπαθανάση» (Β' 7190).

3. Την υπ' αρ. 32/27.11.2025 Πράξη Υπουργικού Συμβουλίου «Έγκριση του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΕΠΑ) για την προγραμματική περίοδο 2026-2030» (Α' 220).

4. Την υπ' αρ. 212522/5.12.2025 απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών «Κατάρτιση και Υποβολή Τομεακών και Περιφερειακών Προγραμμάτων Ανάπτυξης (ΤΠΑ/ΠΠΑ) του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΕΠΑ) προγραμματικής περιόδου 2026-2030» (Β' 6516).

5. Το υπ' αρ. 106038/18.12.2025 έγγραφο της Περιφέρειας Ιόνιων Νήσων με το οποίο υποβάλλεται προς έγκριση το ΠΠΑ Ιόνιων Νήσων στο πλαίσιο του ΕΠΑ 2026-2030.

6. Την υπ' αρ. 3025/9.1.2026 εισήγηση της Γενικής Γραμματέως Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων και Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης προς τον Αναπληρωτή Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών για την έγκριση του ΠΠΑ Ιόνιων Νήσων στο Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης (ΕΠΑ) της προγραμματικής περιόδου 2026-2030.

7. Την υπ' αρ. 4884/13.1.2026 εισήγηση δημοσιονομικών επιπτώσεων της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών (περ. ε της παρ. 5 του άρθρου 24 του ν. 4270/2014), σύμφωνα με την οποία με την παρούσα απόφαση προκαλείται δαπάνη στο Αναπτυξιακό Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (Α.Π.Δ.Ε.) του κρατικού προϋπολογισμού ύψους ογδόντα εννέα εκατομμυρίων ευρώ (89.000.000,00 €), η οποία θα καλυφθεί από πιστώσεις που θα εγγραφούν στο εθνικό σκέλος του ΑΠΔΕ του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών την περίοδο 2026 έως 2030, ως φορέα που εγγράφονται οι πιστώσεις των Περιφερειών της Ελληνικής Επικράτειας.

8. Το γεγονός ότι οι διατάξεις της παρούσας δεν αφορούν σε διοικητική διαδικασία για την οποία υπάρχει υποχρέωση καταχώρησης στο ΕΜΔΔ-ΜΙΤΟΣ, αποφασίζουμε:

Άρθρο 1

Έγκριση του Περιφερειακού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΠΠΑ) Ιόνιων Νήσων

1. Εγκρίνεται το Περιφερειακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης (ΠΠΑ) Ιόνιων Νήσων 2026-2030, το οποίο καταρτίστηκε και αξιολογήθηκε σύμφωνα με τις απαιτήσεις, τους όρους και τη διαδικασία της υπ' αρ. 212522/5.12.2025 απόφασης του Αναπληρωτή Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών «Κατάρτιση και Υποβολή Τομεακών και Περιφερειακών Προγραμμάτων Ανάπτυξης (ΤΠΑ/ΠΠΑ) του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΕΠΑ) προγραμματικής περιόδου 2026-2030» (Β' 6516) και των παρ. 4 και 6 του άρθρου 123 του ν. 4635/2019 «Επενδύω στην Ελλάδα και άλλες διατάξεις».

2. Εντός έξι (6) μηνών από την έγκριση του ΠΠΑ υποβάλλεται, αν απαιτείται, η Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων του προγράμματος, με ευθύνη της Περιφέρειας Ιόνιων Νήσων και με την επιφύλαξη της τήρησης της ενωσιακής και εθνικής νομοθεσίας για την εξειδίκευσή του και τυχόν μετέπειτα προσαρμογές του σύμφωνα με την παρ. 7 του άρθρου 123 του ν. 4635/2019.

3. Το εγκεκριμένο ΠΠΑ Ιόνιων Νήσων 2026-2030, το οποίο περιλαμβάνεται στο Παράρτημα της παρούσας απόφασης αναρτάται στην ιστοσελίδα του ΕΠΑ (www.epa.gov.gr) και στον ιστότοπο της Περιφέρειας Ιόνιων Νήσων σύμφωνα με την παρ. 8 του άρθρου 123 του ν. 4635/2019.

Άρθρο 2

Προϋπολογισμός Προγράμματος

Ο προϋπολογισμός του Προγράμματος για την Προγραμματική Περίοδο 2026-2030 ανέρχεται σε ογδόντα εννέα εκατομμύρια ευρώ (89.000.000,00€) σύμφωνα με την ΠΥΣ 32/27.11.2025 και κατανέμεται στην Περιφέρεια Ιόνιων Νήσων.

Άρθρο 3

Υπηρεσία Διαχείρισης

1. Αρμόδια Υπηρεσία Διαχείρισης για τη διαχείριση, την παρακολούθηση και τον έλεγχο της εφαρμογής του Προγράμματος Ανάπτυξης ορίζεται η Αυτοτελής Διεύθυνση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού της Περιφέρειας Ιόνιων Νήσων η οποία αναλαμβάνει τις αρμοδιότητες που προβλέπονται στην παρ. 1 του άρθρου 36 του ν. 5264/2025.

2. Στην Υπηρεσία Διαχείρισης ανατίθεται η διαχείριση των πόρων του άρθρου 2 της παρούσας.

Άρθρο 4 Παράρτημα

Προσαρτάται και αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της παρούσας απόφασης το Παράρτημα που ακολουθεί, το οποίο περιλαμβάνει το Περιφερειακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης (ΠΠΑ) 2026-2030.

Παράρτημα

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ (ΠΠΑ) ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ 2026-2030

α) Περιγραφή του φορέα κατάρτισης

Το θεσμικό πλαίσιο της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων (ΠΙΝ) καθορίζεται κυρίως από τον ν. 3852/2010 («Πρόγραμμα Καλλικράτης») για την περιφερειακή αυτοδιοίκηση. Ο Οργανισμός της ΠΙΝ ρυθμίζεται λεπτομερώς από το π.δ. 133/2010, όπως αυτό έχει τροποποιηθεί και ισχύει, το οποίο ορίζει τη διάρθρωση των υπηρεσιών και την κατανομή των αρμοδιοτήτων. Παράλληλα, ο αναπτυξιακός της ρόλος καθορίζεται και από το Περιφερειακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης (ΠΠΑ), βάσει του ν. 4635/2019 («Επενδύω στην Ελλάδα»), όπως αυτό διαμορφώθηκε με την Πράξη 32 του Υπουργικού Συμβουλίου της 27/11/2025 για την περίοδο 2026-2030.

Αποστολή της ΠΙΝ, είναι η εξυπηρέτηση του πολίτη, η διασφάλιση της ισόρροπης και βιώσιμης ανάπτυξης των νησιών και η προώθηση της διοικητικής αποτελεσματικότητας. Το όραμα επικεντρώνεται στα «Ιόνια Νησιά: Ελκυστικός Προορισμός, Βιώσιμος Τόπος, Ανθεκτική Περιφέρεια».

Οι κύριοι άξονες για τα Ιόνια Νησιά θα είναι:

· Κοινωνική Συνοχή και Ανάπτυξη: Ενίσχυση της εδαφικής συνοχής, άμβλυνση ανισοτήτων και παρεμβάσεις για την αντιμετώπιση του δημογραφικού και στεγαστικού ζητήματος.

· Ανάπτυξη Υποδομών και Μεταφορών: Αναβάθμιση λιμενικών και αερομεταφορών/υδατοδρομιών και ενίσχυση της οδικής ασφάλειας.

· Πολιτική Προστασία και Κλιματική Κρίση: Ενισχυμένη παρέμβαση στην πρόληψη και αύξηση της ανθεκτικότητας κρίσιμων υποδομών έναντι φυσικών καταστροφών.

· Καινοτομία, Εξωστρέφεια και Ανταγωνιστικότητα: Στρατηγική προώθηση Πολιτισμού/Τουρισμού, ανάπτυξη τομέων υψηλής προστιθέμενης αξίας και ενίσχυση της διασύνδεσης έρευνας-επιχειρηματικότητας.

· Ψηφιακός Μετασχηματισμός και Τεχνητή Νοημοσύνη: Αναβάθμιση ψηφιακών υποδομών και ΤΠΕ και κατάρτιση ψηφιακών δεξιοτήτων με στόχο την επιτάχυνση της ψηφιοποίησης.

· Πράσινη Ανάπτυξη και Μετασχηματισμός: Επιτάχυνση ενεργειακής μετάβασης/ΑΠΕ, προώθηση κυκλικής οικονομίας και ορθή διαχείριση υδάτινων πόρων.

β) Μεθοδολογία κατάρτισης ΠΠΑ

Ο σχεδιασμός του Περιφερειακού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΠΠΑ) για την περίοδο 2026-2030 πραγματοποιείται σε πλήρη εναρμόνιση με το Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης (ΕΠΑ), σύμφωνα με τον ν. 4635/2019 και τις κατευθυντήριες γραμμές του ΕΠΑ.

Τα βασικά βήματα για τον σχεδιασμό περιλάμβαναν:

· Καθορισμός Στρατηγικών Στόχων: Εντοπισμός των αναγκών (π.χ. δημογραφικό, Περιφερειακές Ανισότητες) και αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων των Ιονίων Νήσων, σύμφωνα με τη «top-down» προσέγγιση του ΕΠΑ.

· Υποβολή Προτάσεων: Η Περιφέρεια, ως φορέας χάραξης πολιτικής, υποβάλλει τις προτάσεις της, συνεκτιμώντας τη νησιωτικότητα και το δημογραφικό, στη Γενική Γραμματεία ΠΔΕ-ΕΠΑ.

Για την πραγματοποίηση διαβουλεύσεων/συναντήσεων, η διαδικασία περιλάμβανε:

· Συμμετοχή Φορέων: Η διαμόρφωση του ΠΠΑ λαμβάνει υπόψη τις προτεραιότητες όπως εκφράζονται από δημόσιους φορείς, την αγορά και τους χρήστες.

· Τεχνικός Συντονισμός: Στελέχη από τις Υπηρεσίες Διαχείρισης της Περιφέρειας συμμετέχουν στη Συμβουλευτική Ομάδα του ΕΠΑ, συμβάλλοντας ενεργά στον σχεδιασμό του νέου θεσμικού πλαισίου και των ΠΠΑ και υποβοηθώντας το έργο της Περιφερειακής Επιτροπής.

γ) Υφιστάμενη κατάσταση Περιφέρειας

Η Περιφέρεια Ιονίων Νήσων (ΠΙΝ), βάσει του Απολογισμού 2024, παρουσιάζει μια εικόνα δράσεων που προετοιμάζουν την εναρμόνιση με τους στρατηγικούς άξονες του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΕΠΑ) 2026-2030. Η Περιφερειακή Αρχή έθεσε στο επίκεντρο την καθημερινότητα και τη συνεργασία, αξιοποιώντας ευρωπαϊκούς και εθνικούς πόρους.

1. Υφιστάμενη Κατάσταση ανά Τομέα Πολιτικής (σε σχέση με τους στόχους ΕΠΑ 2026-2030)

Στόχος ΕΠΑ	Τομέας Πολιτικής και Δράση (2024)	Επίδοση
Κοινωνική Συνοχή (1)	Κοινωνική Πολιτική & Καθημερινότητα: Πρώθηση δράσεων κοινωνικής πολιτικής, εστιάζοντας στον πολίτη.	Θετική
Υποδομές και Ανθεκτικότητα (2, 3)	Κρίσιμες Υποδομές/Ασφάλεια: Έργα οδικής ασφάλειας και αντιπλημμυρικής προστασίας.	Ενεργή Προτεραιότητα
Ανταγωνιστικότητα (4)	Τουρισμός, Πολιτισμός, Καινοτομία: Πρώθηση δράσεων τουρισμού, πολιτισμού και καινοτομίας.	Ενίσχυση Εξωστρέφειας
Ψηφιακή Μετάβαση (5)	Ψηφιακή Μετάβαση: Δράσεις για την ψηφιακή μετάβαση των υπηρεσιών.	Σε Εξέλιξη
Πράσινη Ανάπτυξη (6)	Βιώσιμη Πορεία: Δέσμευση για βιώσιμη πορεία των νησιών.	Δέσμευση

2. Ανάλυση SWOT ΠΙΝ

Κατηγορία	Περιγραφή
Δυνατά Σημεία (S)	1. Αποτελεσματική αξιοποίηση (Ευρωπαϊκών/Εθνικών πόρων). 2. Συνέπεια σε έργα ασφάλειας/προστασίας. 3. Ισχυρή ταυτότητα Πολιτισμού/Τουρισμού με πολύ εκτεταμένο πρόγραμμα τουριστικής προβολής. 4. Ισχυρή ταυτότητα Αγροδιατροφής: Πρόγραμμα προβολής αγροδιατροφικού τομέα με συμμετοχή σε εκθέσεις τροφίμων και ποτών στην Ελλάδα και το εξωτερικό. 5. Κοινωνικές δράσεις κατά της νησιωτικής απομόνωσης : Επιδόματα επικουρικών ιατρών για την προσέλκυση ιατρικού προσωπικού στα νησιά, επίδομα σίτισης - στέγασης υπαλλήλων, υποτροφίες σε νέους φοιτητές, επισκευές - αναβαθμίσεις αθλητικών εγκαταστάσεων, πολιτιστικών χώρων κ.α. τα οποία τονίζουν τα ιδιαίτερα προβλήματα των νησιωτικών περιοχών (καλύπτονται με ίδιους πόρους της ΠΙΝ).
Αδύναμα Σημεία (W)	1. Νησιωτικότητα (που συνεπάγεται ελλείμματα σε κρίσιμες υποδομές μεταφορών). 2. Δημογραφικές προκλήσεις (π.χ. στεγαστικό, όπως αναφέρεται στο ΕΠΑ). 3. Υψηλά επίπεδα γραφειοκρατίας. 4. Περιορισμένη ψηφιοποίηση: επιχειρείται ενίσχυση των ψηφιακών υπηρεσιών των Δ/νσεων Μεταφορών (ΕΠ ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ 2014-2020), ψηφιοποίηση αρχείου απαλλοτριώσεων - κυκλοφοριακών συνδέσεων - διπλωμάτων και αδειών κυκλοφορίας γεωργικών μηχανημάτων, δημιουργία βάσης δεδομένων ακινήτων ιδιοκτησίας της ΠΙΝ, αναβάθμιση συστήματος οικ. διαχείρισης, εφαρμογή του Συστήματος Ηλ/κης Διακίνησης Εγγράφων (ΣΗΔΕ) και δημιουργία βάσης γεωχωρικών δεδομένων (από ίδιους πόρους της ΠΙΝ).
Ευκαιρίες (O)	1. Νέα χρηματοδοτικά εργαλεία ΕΠΑ 2026-2030 για την Εδαφική Συνοχή. 2. Ενίσχυση της Ανθεκτικότητας (μέσω νέων τεχνολογιών) έναντι κλιματικής κρίσης. 3. Εξωστρέφεια: Δημιουργία του γραφείου εξωστρέφειας της ΠΙΝ σε συνεργασία με το ΥΠΕΞ
Απειλές (T)	1. Κλιματική Κρίση (αύξηση φυσικών καταστροφών). 2. Περιφερειακή απομόνωση (σε επίπεδο μεταφορών, αν δεν υλοποιηθούν έργα διασύνδεσης).

δ) Αναπτυξιακή στρατηγική του ΠΠΑ

Το Αναπτυξιακό Πρόγραμμα για την ΠΙΝ για την ΠΠ 2026-2030 αποτελεί μια ολοκληρωμένη στρατηγική με στόχο τη βιώσιμη ανάπτυξη της περιοχής. Με την υπ' αρ. 134670/10-12-2021 (Β' 5878) απόφαση Υφυπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων εγκρίθηκε το «Πρόγραμμα Ανάπτυξης Περιφέρειας Ιονίων Νήσων 2020-2025» με προϋπολογισμό 78.000.000€ ο οποίος καλύφθηκε κατά κύριο λόγο από μεταφερόμενα από το ΠΔΕ έργα. Τα έργα αυτά κάλυπταν 4 από τους 5 αναπτυξιακούς στόχους του προγράμματος, καθώς δεν έχουν ενταχθεί έργα στον αναπτυξιακό στόχο 1. Επίσης εντάχθηκαν πράξεις στον αναπτυξιακό στόχο 6 για την κάλυψη αναγκών τεχνικής υποστήριξης της υπηρεσίας διαχείρισης.

Στην νέα προγραμματική περίοδο 2026-2030 η Περιφέρεια Ιονίων Νήσων σχεδιάζει να υλοποιήσει ένα πρόγραμμα σε συνάφεια με το χωρικό πρότυπο της Περιφέρειας δίνοντας έμφαση στα «πράσινα νησιά» και

τη «γαλάζια ανάπτυξη», προωθώντας την προστασία του περιβάλλοντος, την κοινωνική συνοχή και την ανάπτυξη του θαλάσσιου χώρου με σεβασμό στο περιβάλλον. Παράλληλα, ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί σε δράσεις ψηφιακού μετασχηματισμού όπου δεν είχε δοθεί βάση κατά την προηγούμενη ΠΠ.

Οι στρατηγικοί στόχοι του Προγράμματος Ανάπτυξης (ΠΑ) Περιφέρειας Ιονίων Νήσων στο ΕΠΑ 2026-2030 είναι οι εξής:

1. Κοινωνική συνοχή και ανάπτυξη: Αφορά την υλοποίηση δράσεων με στόχο την άμβλυνση των κοινωνικών ανισοτήτων, την ενίσχυση της περιφερειακής σύγκλισης και την προώθηση της κοινωνικής ενσωμάτωσης όλων των ομάδων του πληθυσμού. Τις κοινωνικές δράσεις που σήμερα καλύπτει η ΠΙΝ από δικούς της πόρους.

2. Ανάπτυξη υποδομών και μεταφορών: Αφορά την υλοποίηση έργων αναβάθμισης, συντήρησης και επέκτασης των υποδομών μεταφορών, με στόχο τη βελτίωση της συνδεσιμότητας, την ενίσχυση της προσβασιμότητας και τη στήριξη της οικονομικής ανάπτυξης.

3. Πολιτική προστασία και κλιματική αλλαγή: Αφορά την υλοποίηση έργων πρόληψης και αντιμετώπισης φυσικών καταστροφών, την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και την ενίσχυση των μηχανισμών πολιτικής προστασίας.

4. Καινοτομία, εξωστρέφεια και ανταγωνιστικότητα: Αφορά την υλοποίηση έργων - δράσεων με στόχο την ενίσχυση της καινοτομίας, την προώθηση της εξωστρέφειας και την αύξηση της ανταγωνιστικότητας σε διεθνές επίπεδο.

5. Ψηφιακός μετασχηματισμός και τεχνητή νοημοσύνη: Αφορά την υλοποίηση έργων με στόχο την επιτάχυνση του ψηφιακού μετασχηματισμού της οικονομίας, της δημόσιας διοίκησης και της κοινωνίας, με έμφαση στην ανάπτυξη ψηφιακών δεξιοτήτων.

6. Πράσινη ανάπτυξη και πράσινος μετασχηματισμός: Οι δράσεις/έργα του εν λόγω άξονα σχεδιάζονται με στόχο τη μετάβαση σε μια πράσινη οικονομία, την ενεργειακή μετάβαση, την κυκλική οικονομία και την προστασία του περιβάλλοντος και της βιοποικιλότητας.

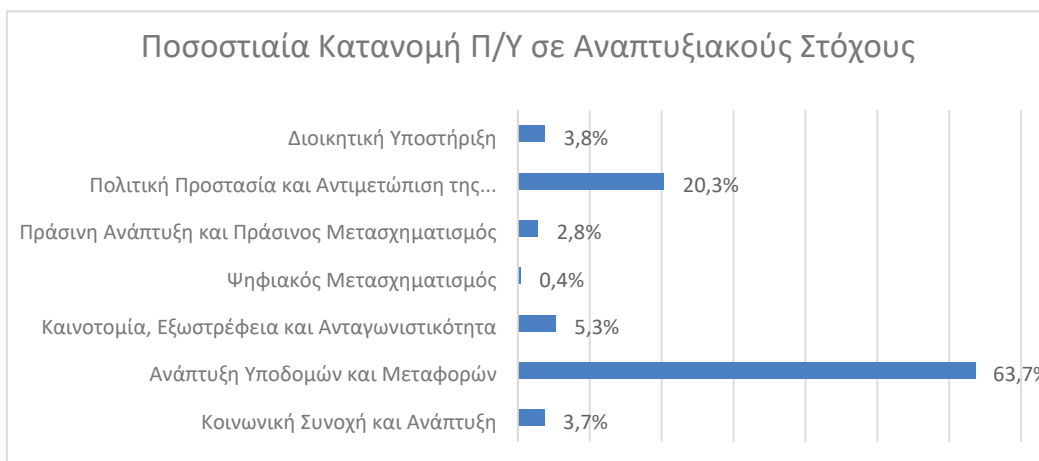
7. Διοικητική Υποστήριξη: Αφορά την υλοποίηση δράσεων τεχνικής βοήθειας για την εύρυθμη λειτουργία της υπηρεσίας διαχείρισης, καθώς και δράσεων διοικητικής υποστήριξης.

ε) Προϋπολογισμός (Κατανομή του Προϋπολογισμού σε Αναπτυξιακούς Στόχους)

1. Κατανομή του Προϋπολογισμού του Προγράμματος σε Αναπτυξιακούς Στόχους (πίνακας)

Αναπτυξιακός Στόχος	Κατανομή Π/Υ
Κοινωνική Συνοχή και Ανάπτυξη	3.300.000
Ανάπτυξη Υποδομών και Μεταφορών	56.700.000
Καινοτομία, Εξωστρέφεια και Ανταγωνιστικότητα	4.700.000
Ψηφιακός Μετασχηματισμός	350.000
Πράσινη Ανάπτυξη και Πράσινος Μετασχηματισμός	2.500.000
Πολιτική Προστασία και Αντιμετώπιση της Κλιματικής Κρίσης	18.100.000
Διοικητική Υποστήριξη	3.350.000
ΣΥΝΟΛΟ:	89.000.000

2. Ποσοστιαία κατανομή Προϋπολογισμού του Προγράμματος σε Αναπτυξιακούς Στόχους (ραβδόγραμμα)

στ) Υπηρεσία Διαχείρισης ΠΠΑ

Η Αυτοτελής Διεύθυνση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού της ΠΙΝ προτείνεται ως η Υπηρεσία Διαχείρισης του Προγράμματος για την παρακολούθηση, διαχείριση και έλεγχο των πόρων και είναι το βασικό όργανο για τον αναπτυξιακό σχεδιασμό και τη διαχείριση του Περιφερειακού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΠΠΑ) της ΠΙΝ, ενώ είναι θεμελιώδης για την υλοποίηση στρατηγικών έργων και την επίτευξη των περιφερειακών αναπτυξιακών στόχων.

Οι κύριες αρμοδιότητές της είναι:

- Σχεδιασμός και Πολιτική: Διαμορφώνει την περιφερειακή στρατηγική, προτείνει πολιτικές λαμβάνοντας υπόψη τη νησιωτικότητα, και υποβάλλει προτάσεις έργων για ένταξη στο ΠΠΑ, με βάση το ΕΠΑ.
- Διαχείριση και Υλοποίηση: Συντονίζει τη σύνταξη, αξιολόγηση και ένταξη των έργων στο ΠΠΑ, παρέχοντας τεχνική και διοικητική υποστήριξη σε όλες τις φάσεις.
- Παρακολούθηση και Αξιολόγηση: Καταγράφει την πρόοδο των έργων, αξιολογεί την επίτευξη δεικτών και εισηγείται διορθωτικές ενέργειες για την αποδοτική χρήση των πόρων.
- Συντονισμός: Λειτουργεί ως σύνδεσμος μεταξύ της ΠΙΝ, των εθνικών φορέων (ΕΠΑ) και των ευρωπαϊκών προγραμμάτων, διασφαλίζοντας τη στρατηγική ευθυγράμμιση.

Άρθρο 5

Έναρξη ισχύος

Η απόφαση αυτή ισχύει από την δημοσίευσή της στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 21 Ιανουαρίου 2026

Ο Αναπληρωτής Υπουργός

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΗΣ

Αριθμ. 10265 ΕΞ 2026

(2)

Έγκριση του Περιφερειακού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΠΠΑ) Κεντρικής Μακεδονίας στο Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης (ΕΠΑ) της προγραμματικής περιόδου 2026-2030.

Ο ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις:

- α. Του ν. 5264/2025 «Νέο Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης, μεταφορά Οργανισμού Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων στην Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων και λοιπές διατάξεις» (Α' 239), και ιδίως της παρ. 9 του άρθρου 6 σε συνδυασμό με το άρθρο 47 αυτού,
- β. του άρθρου 123 του ν. 4635/2019 «Επενδύω στην Ελλάδα και άλλες διατάξεις» (Α' 167 και διορθ. σφαλμ. Α' 171 και Α' 189), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με το άρθρο 45 του ν. 5240/2025 (Α' 184),
- γ. της παρ. 1 του άρθρου 13 του ν. 4622/2019 «Επιτελικό Κράτος: οργάνωση, λειτουργία και διαφάνεια της Κυβέρνησης, των κυβερνητικών οργάνων και της κεντρικής δημόσιας διοίκησης» (Α' 133),
- δ. του άρθρου 23 του ν. 4270/2014 «Αρχές δημοσιονομικής διαχείρισης και εποπτείας (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2011/85/ΕΕ) - δημόσιο λογιστικό και άλλες διατάξεις» (Α' 143),
- ε. του άρθρου 90 του Κώδικα νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα κυβερνητικά όργανα (π.δ. 63/2005, Α' 98), το οποίο διατηρήθηκε σε ισχύ με την περ. 22 του άρθρου 119 του ν. 4622/2019,
- στ. του π.δ. 5/2022 «Οργανισμός του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων» (Α' 15) και ιδίως των άρθρων 70 έως 73 αυτού,
- ζ. του π.δ. 77/2023 «Σύσταση Υπουργείου και μετονομασία Υπουργείων - Σύσταση, κατάργηση και μετονομασία Γενικών και Ειδικών Γραμματειών - Μεταφορά αρμοδιοτήτων, υπηρεσιακών μονάδων, θέσεων προσωπικού και εποπτευομένων φορέων» (Α' 130) και ιδίως του άρθρου 3 αυτού,
- η. του π.δ. 79/2023 «Διορισμός Υπουργών, Αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών» (Α' 131),
- θ. του π.δ. 82/2023 «Μετονομασία Υπουργείου - Σύσταση και μετονομασία Γενικών Γραμματειών - Μεταφορά αρμοδιοτήτων, υπηρεσιακών μονάδων και θέσεων προσωπικού - Τροποποίηση και συμπλήρωση του π.δ. 77/2023 (Α' 130) - Μεταβατικές διατάξεις» (Α' 139) και ιδίως της παρ. 1 του άρθρου 1 αυτού,

ι. του π.δ. 50/2024 «Σύσταση Γενικών Γραμματειών, κατάργηση Γενικής Γραμματείας και Ειδικών Γραμματειών» (Α' 129) και ιδίως της παρ. 1 του άρθρου 1 αυτού.

2. Την υπό στοιχεία Υ21/22.12.2025 απόφαση του Πρωθυπουργού «Ανάθεση Αρμοδιοτήτων στον Αναπληρωτή Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, Νικόλαο Παπαθανάση» (Β' 7190).

3. Την υπ' αρ. 32/27.11.2025 Πράξη Υπουργικού Συμβουλίου «Έγκριση του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΕΠΑ) για την προγραμματική περίοδο 2026-2030» (Α' 220).

4. Την υπ' αρ. 212522/5.12.2025 απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών «Κατάρτιση και Υποβολή Τομεακών και Περιφερειακών Προγραμμάτων Ανάπτυξης (ΤΠΑ/ΠΠΑ) του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΕΠΑ) προγραμματικής περιόδου 2026-2030» (Β' 6516).

5. Το υπ' αρ. 935402/3476/17.12.2025 έγγραφο της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας με το οποίο υποβάλλεται προς έγκριση το ΠΠΑ Κεντρικής Μακεδονίας στο πλαίσιο του ΕΠΑ 2026-2030.

6. Την υπ' αρ. 3024/9.1.2026 εισήγηση της Γενικής Γραμματέως Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων και Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης προς τον Αναπληρωτή Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών για την έγκριση του ΠΠΑ Κεντρικής Μακεδονίας στο Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης (ΕΠΑ) της προγραμματικής περιόδου 2026-2030.

7. Την υπ' αρ. 4889/13.1.2026 εισήγηση δημοσιονομικών επιπτώσεων της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών (περ. ε της παρ. 5 του άρθρου 24 του ν. 4270/2014), σύμφωνα με την οποία με την παρούσα απόφαση προκαλείται δαπάνη στο Αναπτυξιακό Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (Α.Π.Δ.Ε.) του κρατικού προϋπολογισμού ύψους διακοσίων δεκαπέντε εκατομμυρίων ευρώ (215.000.000,00 €), η οποία θα καλυφθεί από πιστώσεις που θα εγγραφούν στο εθνικό σκέλος του ΑΠΔΕ του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών την περίοδο 2026 έως 2030, ως φορέα που εγγράφονται οι πιστώσεις των Περιφερειών της Ελληνικής Επικράτειας.

8. Το γεγονός ότι οι διατάξεις της παρούσας δεν αφορούν σε διοικητική διαδικασία για την οποία υπάρχει υποχρέωση καταχώρησης στο ΕΜΔΔ-ΜΙΤΟΣ, αποφασίζουμε:

Άρθρο 1

Έγκριση του Περιφερειακού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΠΠΑ) Κεντρικής Μακεδονίας

1. Εγκρίνεται το Περιφερειακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης (ΠΠΑ) Κεντρικής Μακεδονίας 2026-2030, το οποίο καταρτίστηκε και αξιολογήθηκε σύμφωνα με τις απαιτήσεις, τους όρους και τη διαδικασία της υπ' αρ. 212522/5.12.2025 απόφασης του Αναπληρωτή Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών «Κατάρτιση και Υποβολή Τομεακών και Περιφερειακών Προγραμμάτων Ανάπτυξης (ΤΠΑ/ΠΠΑ) του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΕΠΑ) προγραμματικής περιόδου 2026-2030» (Β' 6516) και των παρ. 4 και 6 του άρθρου 123 του ν. 4635/2019 «Επενδύω στην Ελλάδα και άλλες διατάξεις».

2. Εντός έξι (6) μηνών από την έγκριση του ΠΠΑ υποβάλλεται, αν απαιτείται, η Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων του προγράμματος, με ευθύνη της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας και με την επιφύλαξη της τήρησης της ενωσιακής και εθνικής νομοθεσίας για την εξειδίκευσή του και τυχόν μετέπειτα προσαρμογές του σύμφωνα με την παρ. 7 του άρθρου 123 του ν. 4635/2019.

3. Το εγκεκριμένο ΠΠΑ Κεντρικής Μακεδονίας 2026-2030, το οποίο περιλαμβάνεται στο Παράρτημα της παρούσας απόφασης αναρτάται στην ιστοσελίδα του ΕΠΑ (www.epa.gov.gr) και στον ιστότοπο της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας σύμφωνα με την παρ. 8 του άρθρου 123 του ν. 4635/2019.

Άρθρο 2

Προϋπολογισμός Προγράμματος

Ο προϋπολογισμός του Προγράμματος για την Προγραμματική Περίοδο 2026-2030 ανέρχεται σε διακόσια δεκαπέντε εκατομμύρια ευρώ (215.000.000,00 €) σύμφωνα με την ΠΥΣ 32/27.11.2025 και κατανέμεται στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας.

Άρθρο 3

Υπηρεσία Διαχείρισης

1. Αρμόδια Υπηρεσία Διαχείρισης για τη διαχείριση, την παρακολούθηση και τον έλεγχο της εφαρμογής του Προγράμματος Ανάπτυξης ορίζεται η Διεύθυνση Στρατηγικού Σχεδιασμού και Προγραμματισμού της Γενικής Διεύθυνσης Προγραμματισμού και Υποδομών της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, η οποία αναλαμβάνει τις αρμοδιότητες που προβλέπονται στην παρ. 1 του άρθρου 36 του ν. 5264/2025.

2. Στην Υπηρεσία Διαχείρισης ανατίθεται η διαχείριση των πόρων του άρθρου 2 της παρούσας.

Άρθρο 4
Παράρτημα

Προσαρτάται και αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της παρούσας απόφασης το Παράρτημα που ακολουθεί, το οποίο περιλαμβάνει το Περιφερειακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης (ΠΠΑ) Κεντρικής Μακεδονίας 2026-2030.

Παράρτημα

ΠΠΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ 2026-2030

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ 2026-2030

Θεσσαλονίκη

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ (ΠΠΑ) ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ 2026-2030**α) Περιγραφή του φορέα κατάρτισης (Θεσμικό πλαίσιο, αποστολή, τομείς παρέμβασης).**

Η αποστολή και η λειτουργία της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, σήμερα, διέπεται από τις διατάξεις του ν.3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης» όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει. Σύμφωνα με το άρθρο 3 του εν λόγω νόμου η Περιφέρεια σχεδιάζει, προγραμματίζει και υλοποιεί πολιτικές σε περιφερειακό επίπεδο στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της, σύμφωνα με τις αρχές της αειφόρου ανάπτυξης και της κοινωνικής συνοχής της χώρας, λαμβάνοντας υπόψη και τις εθνικές και ευρωπαϊκές πολιτικές.

Οι αρμοδιότητες της Περιφέρειας όπως περιγράφονται αναλυτικά στο άρθρο 186 του ν.3852/2010 προσδιορίζουν τους τομείς παρέμβασής της που επιγραμματικά αφορούν:

- Α. Προγραμματισμό - Ανάπτυξη
- Β. Γεωργία - Κτηνοτροφία - Αλιεία
- Γ. Φυσικοί Πόροι - Ενέργεια - Βιομηχανία
- Δ. Απασχόληση - Εμπόριο - Τουρισμός
- Ε. Μεταφορές - Επικοινωνίες
- ΣΤ. Έργα - Χωροταξία - Περιβάλλον
- Ζ. Υγεία
- Η. Παιδεία - Πολιτισμός - Αθλητισμός
- Θ. Πολιτική Προστασία και Διοικητική Μέριμνα

Τους ανωτέρω τομείς ακολουθεί η διοικητική διάρθρωση των υπηρεσιών της Περιφέρειας η οποία αποτυπώνεται στον τροποποιημένο Οργανισμό της που εγκρίθηκε με την υπ' αριθ. 1987/2014 (Β' 459) απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Εσωτερικών και τις υπ' αριθμ. 81320 & 77909/2016 (Β' 4302) αποφάσεις του Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης Μακεδονίας – Θράκης και δημοσιεύτηκε στο π.δ 133/2010 (Α' 226). Οι υπηρεσίες της Περιφέρειας διαρθρώνονται σε κεντρικό και περιφερειακό επίπεδο. Οι περιφερειακές υπηρεσίες οργανώνονται στο πλαίσιο της οικείας Περιφερειακής Ενότητας και υπάγονται σε οργανική μονάδα της Κεντρικής Υπηρεσίας.

β) Μεθοδολογία κατάρτισης ΠΠΑ

Η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, κατόπιν του ΦΕΚ 6516/8-12-2025 και της σχετικής απόφασης για την κατάρτιση του ΠΠΑ, ακολούθησε τα παρακάτω βασικά στάδια σχεδιασμού:

- ✓ Προχώρησε στην εξέταση και διερεύνηση των αναπτυξιακών και θεσμικών πλαισίων που επηρεάζουν τις σχεδιαζόμενες πολιτικές της Περιφέρειας.
- ✓ Ολοκλήρωσε μια λεπτομερή διάγνωση των αναγκών και των προκλήσεων, όπως και των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της περιοχής, λαμβάνοντας ιδιαίτερα υπόψη της οικονομικές, κοινωνικές και χωρικές ανισότητες.
- ✓ Προσδιόρισε τις αναπτυξιακές δυνατότητες της Περιφέρειας για την αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων, για την αντιμετώπιση των αναγκών, εξάγοντας τις βασικές προτεραιότητες, βάσει και των αναπτυξιακών στόχων του ΕΠΑ 2026-2030.
- ✓ Τήρησε τις αρχές που διέπουν τον σχεδιασμό για την υλοποίηση του ΕΠΑ/ΠΠΑ, όπως περιγράφεται στη νομοθεσία.
- ✓ Συνεργάστηκε με την αρμόδια Διεύθυνση Διαχείρισης Εθνικού ΠΔΕ του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών.

γ) Υφιστάμενη κατάσταση Περιφέρειας (σε σχέση με τους αναπτυξιακούς στόχους)

Στο πλαίσιο του ΕΠΑ/ΠΠΑ 2026-2030 καθορίστηκαν με την υπ' αριθμ. 212522 ΕΞ 2025/5-12-2025 Απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών (Β' 6516) οι κάτωθι αναπτυξιακοί στόχοι:

- ✓ Κοινωνική Συνοχή και Ανάπτυξη
- ✓ Ανάπτυξη Υποδομών και Μεταφορών
- ✓ Πολιτική Προστασία και Αντιμετώπιση της Κλιματικής Κρίσης
- ✓ Καινοτομία - Εξωστρέφεια και Ανταγωνιστικότητα
- ✓ Ψηφιακός Μετασχηματισμός και Τεχνική Νοημοσύνη
- ✓ Πράσινη Ανάπτυξη και Πράσινος Μετασχηματισμός
- ✓ Υποστήριξη Προγραμμάτων

Για την καταγραφή της υφιστάμενης κατάστασης της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας σε σχέση με τους ανωτέρω αναπτυξιακούς στόχους έγινε η αξιολόγηση του εσωτερικού και εξωτερικού περιβάλλοντος της Περιφέρειας με τη μέθοδο της ανάλυσης SWOT. Πρόκειται για την ανάλυση των δυνατών και αδύνατων σημείων του εσωτερικού περιβάλλοντος και τη διερεύνηση των ευκαιριών και απειλών του εξωτερικού περιβάλλοντος.

Δυνάμεις

- Γεωπολιτική θέση που την καθιστά κομβικό παράγοντα στο Βαλκανικό χώρο και τη Ν.Α. Ευρώπη.
- Σημαντικός σε μέγεθος και παράδοση πρωτογενής τομέας με ύπαρξη αρκετών προϊόντων υψηλής αξίας.
- Μεγάλη συγκέντρωση τουριστικού δυναμικού με ποικιλία στις προσφερόμενες μορφές τουρισμού και θεμελίωση ορισμένων ισχυρών τουριστικών προορισμών διεθνώς.
- Ισχυρή ανάπτυξη σε τομείς περιφερειακού ενδιαφέροντος (αγροδιατροφή, εμπόριο, υγεία-ευεξία, αθλητισμό, πολιτισμό, παράδοση, κλπ).
- Αξιόλογες υποδομές δίκτυα μεταφορών και ενέργειας.
- Κομβική γεωγραφική θέση και μεταφορικά δίκτυα υπερεθνικής σημασίας.
- Στροφή των επιχειρήσεων της Περιφέρειας σε εξωστρεφείς δράσεις με ενθαρρυντικά αποτελέσματα στο εξαγωγικό εμπόριο.
- Συγκέντρωση πολιτιστικού κεφαλαίου σε συνδυασμό με υποδομές εκπαίδευσης ικανής για προσφορά υπηρεσιών εκπαίδευσης σε φοιτητές και σπουδαστές.
- Σημαντικές επιδόσεις της Περιφέρειας σε ευρωπαϊκά ανταγωνιστικά έργα έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης.
- Αρκετές επιχειρήσεις του κλάδου ΤΠΕ που ξεφεύγουν από τις κλασσικές εφαρμογές υποστήριξης επιχειρηματικών διαδικασιών και εισέρχονται σε νέα πεδία εφαρμογών.
- Η Θεσσαλονίκη ως μητροπολιτικό συγκρότημα είναι σε θέση να αποτελέσει ιδανικό περιβάλλον "ανοικτής καινοτομίας".

Αδυναμίες

- Ενδοπεριφερειακές ανισότητες, με υπέρ-συγκέντρωση της οικονομικής δραστηριότητας στη Π.Ε Θεσσαλονίκης.
- Πληθυσμιακή αποδυνάμωση, γήρανση των παραμεθόριων περιοχών και υψηλά ποσοστά υπογεννητικότητας που ενισχύονται από την οικονομική κρίση.
- Χαμηλή ανταγωνιστικότητα της περιφερειακής οικονομίας σε επίπεδο τεχνολογικής ετοιμότητας και αγοράς εργασίας.
- Έντονη εποχικότητα του προσφερόμενου τουριστικού προϊόντος με αποτέλεσμα η προστιθέμενη αξία του να παραμένει σε χαμηλά επίπεδα.
- Έλλειψη υποδομών περιβαλλοντικής προστασίας και οικολογικών πόρων.
- Υστέρηση επενδύσεων από τις επιχειρήσεις της ΠΚΜ.

Ευκαιρίες

- Αξιοποίηση της αυξητικής τάσης του τουριστικού ρεύματος προς την Ελλάδα.
- Διαρκής ανάπτυξη ζήτησης τουριστικών προϊόντων ειδικών μορφών τουρισμού.
- Δυνατότητα σταθερής χρηματοδότησης από ευρωπαϊκά χρηματοδοτικά εργαλεία.
- Αξιοποίηση των αυξητικών τάσεων για εξαγωγές σε αγορές της Ν.Α Ευρώπης.
- Νέες τεχνολογίες που ενσωματώνουν υψηλές περιβαλλοντικές και ενεργειακές προδιαγραφές και η εδραιωμένη θέση του κλάδου στην ΝΑ Ευρώπη.
- Αξιοποίηση του νομοθετικού πλαισίου για αναδιάρθρωση των ακαδημαϊκών ιδρυμάτων σε τομείς έρευνας, μεταφοράς τεχνολογίας και η συμβολή τους στην περιφερειακή ανάπτυξη.

Απειλές

- Οικονομική κρίση και δημοσιονομική στενότητα.
- Δυσχερές οικονομικό περιβάλλον σε εθνικό επίπεδο.
- Πολύπλοκο εθνικό νομικό και φορολογικό σύστημα που επηρεάζει αρνητικά την επιχειρηματική δραστηριότητα.
- Υψηλός βαθμός μετανάστευσης επιστημονικού δυναμικού προς το εξωτερικό.
- Συνεχιζόμενη μετακίνηση παραγωγικών μονάδων σε όμορες χώρες.
- Κλιματική αλλαγή και ακραία καιρικά φαινόμενα.
- Αύξηση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης.
- Μείωση του όγκου των υδάτινων πόρων.
- Ανταγωνισμός από άλλες Ευρωπαϊκές Περιφέρειες με τα ίδια ή παρόμοια χαρακτηριστικά περιορίζει ως έναν βαθμό τις ευκαιρίες διαφοροποίησης της ΠΚΜ.
- Ανταγωνισμός από γειτονικές χώρες για ανάπτυξη εφαρμογών ΤΠΕ.

Από την ανάλυσή SWOT προκύπτει ότι η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας θα πρέπει να ακολουθήσει ένα μείγμα γενικών στρατηγικών ώστε να επιτύχει:

- ✓ Τη σύνδεση των δυνάμεων της Περιφέρειας με τις ευκαιρίες μέσω στρατηγικών αξιοποίησης.
- ✓ Την αντιμετώπιση των αδυναμιών της Περιφέρειας μέσω στρατηγικών βελτίωσης.
- ✓ Την αντιμετώπιση των απειλών της Περιφέρειας μέσω στρατηγικών αντιμετώπισης.

δ) Αναπτυξιακή στρατηγική του ΠΠΑ

Η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας συνδέεται άρρηκτα με τη διαρκή έμφαση και επιδίωξη της ανάπτυξης και ποιοτικής αναβάθμισης του κοινωνικού και οικονομικού περιβάλλοντος, στοχεύοντας στον εκσυγχρονισμό της παραγωγικής δραστηριότητας με πτυχές καινοτομίας και εξωστρέφειας, στη διεύρυνση της απασχόλησης και των δυνατοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού, παράλληλα με την ασφαλή προστασία και ανάδειξη του οικολογικού και πολιτιστικού πλούτου, λαμβάνοντας υπόψη οριζόντια τη διάσταση της άμβλυνσης των χωρικών ανισοτήτων στην Περιφέρεια.

Μέσω του ΠΠΑ 2026-2030 προσδοκά την ενίσχυση της βιώσιμης ανάπτυξης για όλους τους τομείς δραστηριότητας εντός της περιφέρειας και θεωρεί ότι μέσω των παρακάτω αναπτυξιακών στόχων, των ειδικών στόχων και των προτεραιοτήτων που περιλαμβάνονται στον Πίνακα μπορεί να επιτευχθεί το αναπτυξιακό της όραμα καθιστώντας την μία από τις πιο σύγχρονες ανεπτυγμένες και καινοτόμες περιφέρειες της χώρας.

Ακολουθεί πίνακας με τους Αναπτυξιακούς Στόχους (ΑΣ), τους Ειδικούς Στόχους και τους Άξονες Προτεραιότητας (ΑΠ) του ΠΠΑ Κεντρικής Μακεδονίας 2026-2030 σε απόλυτη συμφωνία με αυτούς του ΕΠΑ:

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΕΠΑ		ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΕΠΑ	ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ
1.	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	Απασχόληση και Ανάπτυξη του Ανθρώπινου Δυναμικού Συμβολή στην αντιμετώπιση του στεγαστικού προβλήματος Ενίσχυση του Κοινωνικού Κράτους Υγεία Παιδεία Αθλητισμός Ασφάλεια, Προστασία, Δικαιοσύνη Μεταναστευτική Πολιτική Συμβολή στην αντιμετώπιση του δημογραφικού ζητήματος	1.1 Καταπολέμηση της φτώχειας και του Κοινωνικού Αποκλεισμού
			1.2 Ενίσχυση της απασχόλησης και ανάπτυξη ανθρώπινου κεφαλαίου
			1.3 Προώθηση της ισότητας και των δικαιωμάτων
			1.4 Ενίσχυση της Κοινωνικής Κατοικίας
			1.5 Πρόσβαση στη στέγαση
			1.6 Κοινωνικές επενδύσεις (πχ στήριξη της οικογένειας, ενίσχυση βρεφονηπιακών-παιδικών σταθμών και της προσχολικής αγωγής προσχολικής αγωγής, στήριξη τρίτης ηλικίας κ.α.)
			1.7 Ενίσχυση της εδαφικής συνοχής (νησιωτικότητα, ορεινότητα, αγροτικές περιοχές)
			1.8 Ενίσχυση και αναβάθμιση της Υγείας
			1.9 Προστασία της Δημόσιας Υγείας
			1.10 Ενίσχυση και αναβάθμιση της Εκπαίδευσης
			1.11 Ενίσχυση και αναβάθμιση της Κατάρτισης και δια βίου μάθησης
			1.12 Ενίσχυση και αναβάθμιση του Αθλητισμού
			1.13 Ενίσχυση και αναβάθμιση της Ασφάλειας
			1.14 Ενίσχυση και αναβάθμιση της Εθνικής Άμυνας
			1.15 Ενίσχυση και αναβάθμιση της Δικαιοσύνης
			1.16 Διαχείριση Μεταναστευτικών Ροών από την υποδοχή έως την ένταξη
2.	ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	Ανάπτυξη Δικτύων και Μεταφορών Βελτίωση Δικτύων και Μεταφορών Εκσυγχρονισμός Δικτύων και Μεταφορών	2.1 Λιμενικές υποδομές
			2.2 Σιδηροδρομικό δίκτυο
			2.3 Οδικές υποδομές
			2.4 Υποδομές αερομεταφορών
			2.5 Υδατοδρόμια
			2.6 Οδική ασφάλεια
			2.7 Πολυτροπική και αστική κινητικότητα
			2.8 Διαχείριση Μεταναστευτικών Ροών από την υποδοχή έως την ένταξη
3.	ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ	Ενίσχυση της ανυψωμένης προστασίας Βελτίωση συστημάτων έγκαιρης προειδοποίησης Ανάπτυξη υποδομών αντιμετώπισης έκτακτων αναγκών Προστασία από δασικές πυρκαγιές Ενίσχυση ετοιμότητας και ανταπόκρισης σε κρίσεις Προσαρμογή υποδομών στην κλιματική αλλαγή.	3.1 Καθαρισμός, συντήρηση ρεμάτων, ποταμών κλπ.
			3.2 Αύξηση ανθεκτικότητας κρίσιμων υποδομών και υπηρεσιών σε φυσικές καταστροφές
			3.3 Ενίσχυση της πρόληψης, ετοιμότητας και έγκαιρης ανταπόκρισης μέσω συντονισμένων μηχανισμών και τεχνολογικών εργαλείων
			3.4 Πρόληψη και διαχείριση κινδύνων
			3.5 Κρατική Αρωγή
			3.6 Αποκατάσταση υποδομών από φυσικές καταστροφές
			3.7 Ολοκληρωμένος σχεδιασμός και προσαρμογή στη νέα κλιματική πραγματικότητα
4.	ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ - ΕΞΩΣΤΡΕΦΕΙΑ ΚΑΙ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ	Έρευνα Βιομηχανία Καινοτομία Εμπόριο Επιχειρηματικότητα Πολιτισμός Τουρισμός Αγροδιατροφικός Τομέας	4.1 Ενίσχυση έρευνας και Καινοτομίας
			4.2 Προώθηση της επιχειρηματικής καινοτομίας και εξωστρέφειας
			4.3 Ενίσχυση της Βιομηχανίας και Προώθηση της επιχειρηματικότητας
			4.4 Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας των Επιχειρήσεων
			4.5 Ανάπτυξη νέων τομέων υψηλής προστιθέμενης αξίας
			4.6 Ενίσχυση της διασύνδεσης έρευνας και επιχειρηματικότητας
			4.7 Ενίσχυση εμπορίου & Προστασία του Καταναλωτή
			4.8 Υποδομές και δράσεις σύγχρονου πολιτισμού
			4.9 Προστασία και ανάδειξη μνημείων, αρχαιολογικών χώρων και τόπων ιστορικού και θρησκευτικού ενδιαφέροντος
			4.10 Προστασία, ανάπτυξη και προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς
			4.11 Προώθηση του τουρισμού
			4.12 Προώθηση και ενίσχυση αγροδιατροφικού τομέα
5.	ΨΗΦΙΑΚΟΣ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗΤΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ	Ψηφιακός μετασχηματισμός της δημόσιας διοίκησης Ανάπτυξη ψηφιακών δεξιοτήτων Διασφάλιση της ψηφιακής ένταξης όλων των πολιτών Ανάπτυξη ψηφιακών υποδομών Προστασία δεδομένων και κυβερνοασφάλεια. Τεχνητή Νοημοσύνη	5.1 Ψηφιοποίηση και αυτοματοποίηση διαδικασιών
			5.2 Αναβάθμιση ψηφιακών υποδομών και ΤΠΕ
			5.3 Ανάπτυξη ψηφιακών πλατφορμών και εφαρμογών
			5.4 Κατάρτιση σε θέματα ψηφιακών δεξιοτήτων
			5.5 Ασφάλεια και προστασία δεδομένων
			5.6 Αξιοποίηση νέων τεχνολογιών και τεχνητή νοημοσύνη
6.	ΠΡΑΣΙΝΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΡΑΣΙΝΟΣ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ	Προώθηση βιώσιμης ανάπτυξης Μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος μέσω καθαρής ενέργειας και εξοικονόμησης πόρων Ενίσχυση της ανθεκτικότητας απέναντι στην κλιματική αλλαγή μέσω ορθής διαχείρισης ενέργειας, νερού και αποβλήτων	6.1 Επιτάχυνση της ενεργιακής μετάβασης και αξιοποίησης Α.Π.Ε
			6.2 Προώθηση της κυκλικής οικονομίας
			6.3 Προστασία του περιβάλλοντος και της βιοποικιλότητας
			6.4 Διαχείριση υδάτινων πόρων (φράγματα, λιμνοδεξαμενές, αρδευτικά δίκτυα κ.α.)
			6.5 Διαχείριση υγρών και στερεών αποβλήτων
			6.6 Υδρευση (πόσιμο νερό)
			6.7 Πράσινες πόλεις (αστικές αναπλάσεις, εκσυγχρονισμός στόλου αστικών μεταφορών, κτίρια κλπ)
7.	ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ	Ενδυνάμωση της διοικητικής και οργανωτικής ικανότητας των εμπλεκόμενων φορέων, με σκοπό τη διασφάλιση της εύρυθμης και αποτελεσματικής υλοποίησης των παρεμβάσεων Εδραίωση ενός ολοκληρωμένου πλαισίου διακυβέρνησης, μέσω της ενίσχυσης των μηχανισμών παρακολούθησης και αξιολόγησης	7.1 Ενδυνάμωσης διοικητικής ικανότητας
			7.2 Υποστήριξη Φορέων
			7.3 Βελτίωση μηχανισμού παρακολούθησης και αξιολόγησης
			7.4 Εκπαίδευσης και ενημέρωσης
			7.5 Τεχνική Βοήθεια

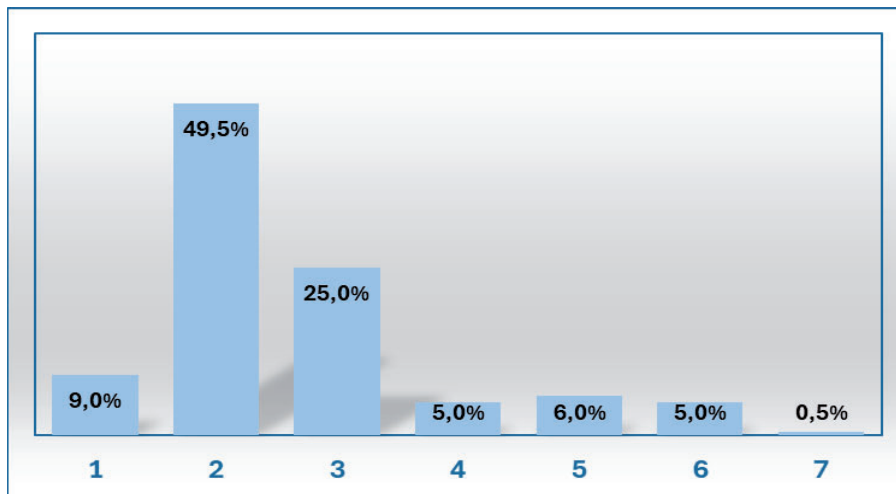

ε) **Προϋπολογισμός** (Κατανομή του Προϋπολογισμού σε Αναπτυξιακούς Στόχους)

Ο προϋπολογισμός του ΠΠΑ Κεντρικής Μακεδονίας 2026-2030 ανέρχεται σε 215 εκ ευρώ και η κατανομή του σε επίπεδο Αναπτυξιακών Στόχων παρουσιάζεται στον κάτωθι Πίνακα.

	ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΚΑΤΑΝΟΜΗ Π/Υ
1	Κοινωνική Συνοχή και Ανάπτυξη	19.350.000€
2	Ανάπτυξη Υποδομών και Μεταφορών	106.425.000€
3	Πολιτική Προστασία και Αντιμετώπιση της Κλιματικής Κρίσης	53.750.000€
4	Καινοτομία - Εξωστρέφεια και Ανταγωνιστικότητα	10.750.000€
5	Ψηφιακός Μετασχηματισμός και Τεχνική Νοημοσύνη	12.900.000€
6	Πράσινη Ανάπτυξη και Πράσινος Μετασχηματισμός	10.750.000€
7	Υποστήριξη Προγραμμάτων	1.075.000€

Ποσοστιαία κατανομή του προϋπολογισμού του προγράμματος σε Αναπτυξιακούς Στόχους.

Το νέο ΠΠΑ παρουσιάζει ένα μίγμα πολιτικής και δράσεων, δίνοντας ωστόσο έμφαση με παραπάνω από το μισό χρηματοδοτικό πλαίσιο στην υλοποίηση αναπτυξιακών στόχων που προάγουν τη βελτίωση, τη συντήρηση των εκσυγχρονισμό υποδομών, την αντιπλημμυρική προστασία και την προσαρμογή υποδομών στην κλιματική αλλαγή. Είναι ουσιαστικά παρεμβάσεις με ιδιαίτερη βαρύτητα, διότι έρχονται να καλύψουν ανάγκες που δεν κατέστη εφικτό να αντιμετωπιστούν με πρότερα χρηματοδοτικά πλαίσια. Η υλοποίηση της εν λόγω στρατηγικής της Περιφέρειας αναμένεται να έχει οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις, με άμεσο αντίκτυπο σε τομείς όπως η εργασία, το εμπόριο, το εισόδημα, η προσβασιμότητα, η ποιότητα ζωής, η αναβάθμιση της καθημερινότητας και άλλες εν γένει οικονομικό-κοινωνικές δραστηριότητες.

στ) Υπηρεσία Διαχείρισης

Η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, λαμβάνοντας υπόψη την κείμενη νομοθεσία και τον Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας της Περιφέρειας (π.δ. 133/2010 (Α' 226)), προτείνει ως Υπηρεσία Διαχείρισης για το ΠΠΑ 2026-2030 τη Διεύθυνση Στρατηγικού Σχεδιασμού και Προγραμματισμού. Η εν λόγω Διεύθυνση υπάγεται στη Γενική Διεύθυνση Προγραμματισμού και Υποδομών.

Η Διεύθυνση Στρατηγικού Σχεδιασμού και Προγραμματισμού έχει ως αποστολή τον σχεδιασμό, την προετοιμασία, εποπτεία, έλεγχο και υλοποίηση όλων των δράσεων κατάρτισης, συλλογής δεδομένων και μελετών που απαιτούνται για τη διαμόρφωση των κλαδικών στρατηγικών σχεδίων δράσης. Είναι υπεύθυνη για την επικαιροποίηση των μελετών, την παροχή πληροφοριών στους ενδιαφερόμενους φορείς, την παρακολούθηση της πορείας υλοποίησης των σχεδίων από τις αρμόδιες υπηρεσίες, την αναφορά αποκλίσεων από αυτά, την εξεύρεση και διαχείριση πιθανών χρηματοδοτικών σχημάτων και πηγών, την προώθηση των εθνικών στρατηγικών στόχων, τον επιχειρησιακό προγραμματισμό, την παρακολούθηση και αξιολόγηση των δράσεων της Περιφέρειας και την παρακολούθηση της αναπτυξιακής πορείας της Περιφέρειας, καθώς και την εξασφάλιση της συνέχειας της πολιτικής ανάπτυξης. Συνεργάζεται με τα καθ' ύλην αρμόδια Υπουργεία για την εφαρμογή της υφιστάμενης νομοθεσίας κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων της, παρέχει οδηγίες και κατευθύνσεις στις αντίστοιχες υπηρεσίες των Περιφερειακών Νοτιότητων για την εκτέλεση της αποστολής τους.

Τη Διεύθυνση Σχεδιασμού και Προγραμματισμού απαρτίζουν τα εξής Τμήματα:

- α) Τμήμα Στρατηγικού Σχεδιασμού (ΠΚΜ)
- β) Τμήμα Παρακολούθησης Στρατηγικού Σχεδίου (ΠΚΜ).

Οι αρμοδιότητες της Διεύθυνσης Σχεδιασμού και Προγραμματισμού κατανέμονται στα υπαγόμενα Τμήματα ως εξής:

α) Τμήμα Στρατηγικού Σχεδιασμού (ΠΚΜ)

Το Τμήμα είναι αρμόδιο ιδίως για:

- αα) Την κατάρτιση των σχεδίων, το συντονισμό των φορέων εκτέλεσης μετά την έγκρισή τους, του Αναπτυξιακού Προγράμματος της Περιφέρειας και την εξειδίκευση των στόχων και των κατευθύνσεων της αναπτυξιακής πολιτικής του πρωτογενούς τομέα, της βιομηχανίας και μεταποίησης του τριτογενούς τομέα και του τουρισμού, την προώθηση των εθνικών στρατηγικών στόχων.
- αβ) Τη σύνταξη των σχεδίων, το συντονισμό των φορέων εκτέλεσης, μετά την έγκρισή τους, του στρατηγικού σχεδιασμού, του Επιχειρησιακού Προγράμματος, των Ετήσιων Προγραμμάτων Δράσης, των προτάσεων για τη διαμόρφωση της περιφερειακής αναπτυξιακής πολιτικής και των προγραμμάτων που συγχρηματοδοτούνται από πόρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- αγ) Την κατάρτιση των μεσοχρόνιων αναπτυξιακών προγραμμάτων που εκπονούνται στο πλαίσιο των αντίστοιχων περιφερειακών αναπτυξιακών προγραμμάτων.
- αδ) Την ευθύνη εκπλήρωσης του έργου των Κομβικών Σημείων Επαφής (ΚΟ.Σ.Ε.) της Περιφέρειας, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

β) Τμήμα Παρακολούθησης Στρατηγικού Σχεδίου (ΠΚΜ)

Το Τμήμα είναι αρμόδιο ιδίως για:

- βα) Την παρακολούθηση της πορείας υλοποίησης και τη σύνταξη ενδιάμεσων και τελικών εκθέσεων για την αξιολόγηση των προγραμμάτων που καταρτίζονται από το Τμήμα Σχεδιασμού Περιφερειακής Πολιτικής και την μέριμνα για εκπόνηση γενικών και ειδικών αναπτυξιακών μελετών που απαιτούνται για τον καθορισμό των γενικών και ειδικών κατευθύνσεων τους.
- ββ) Την τελική διαμόρφωση, την κατανομή των πιστώσεων, τη μέριμνα για την έγκριση και την παρακολούθηση της εκτέλεσης των ετήσιων Προγραμμάτων Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ), των επενδυτικών προγραμμάτων των Κεντρικών Αυτοτελών Πόρων (ΚΑΠ) και των κάθε είδους ιδίων πόρων.
- βγ) Την κατανομή των αντίστοιχων ποσών και την έγκριση της εκταμίευσής τους από τους λογαριασμούς, που τηρεί το Περιφερειακό Ταμείο Ανάπτυξης (ΠΤΑ) στην Τράπεζα της Ελλάδος.

βδ) Την παρακολούθηση και την αξιολόγηση του σχεδιασμού και της υλοποίησης όλων των αναπτυξιακών και θεσμικών παρεμβάσεων.

Τα παραπάνω Τμήματα υλοποιούν την αποστολή της Διεύθυνσης στον τομέα ευθύνης τους, συνεργάζονται μεταξύ τους για την διαμόρφωση του ολιστικού σχεδίου ανάπτυξης της ΠΚΜ. Ειδικότερα οι αρμοδιότητες των Τμημάτων, στον τομέα ευθύνης τους, περιλαμβάνει την διαμόρφωση των στρατηγικών περιφερειακών προγραμμάτων ανάπτυξης, την εποπτεία και τον έλεγχο των κλαδικών προγραμμάτων και έργων, την προετοιμασία και κατάρτιση των φακέλων για τη συμμετοχή σε προγράμματα χρηματοδότησης ή ενίσχυσης με πόρους, συνεργασίες και δίκτυα των περιφερειακών κλαδικών σχεδίων, την εξασφάλιση της εναρμόνισης των περιφερειακών σχεδίων με τους εθνικούς στρατηγικούς στόχους και τη συνεργασία με όλους τους αρμόδιους φορείς και υπηρεσίες.

Η εν λόγω Υπηρεσία δεσμεύεται ότι θα συνεργαστεί με τις αρμόδιες διευθύνσεις του Υπουργείου στο πλαίσιο υποβολής και έγκρισης του ΠΠΑ 2026-2030.

Άρθρο 5

Έναρξη ισχύος

Η απόφαση αυτή ισχύει από την δημοσίευσή της στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 21 Ιανουαρίου 2026

Ο Αναπληρωτής Υπουργός

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΗΣ

